

Asistent

Jest nabíledni, že každý nemůže konati stejných činů, byť byl by jednovaječné dvojče. Tak i zvířecí mláďata ze stejného vrhu vykazují různé charakteristické znaky, tělesné i povahové. V praxi pak nemohou flegmatictí jedinci vésti úspěšně útok, ni cholericke povahy spořádaný ústup! V případě jedinců *Homo sapiens* platí totéž ve zvýšené míře, neboť jedině tato inteligentní rasa vede jedinečné, totálně objektivní pravé války, a proto správně uvažující vojenský psycholog volí do vybraných trup osobnosti nejenom somaticky odolné, ale i s různou letorou, určenou právě pro dynamičnost boje. Určité riziko zde ovšem zůstává, neboť teprve v takových podmínkách drsného boje životního, projeví se skryté nuance jedince...

Příroda nabízí sdostatek možností, by se milovník scenérie přírodní nasycil jejími krásami, ukochal se jarým zpěvem božského ptactva, tu a tam vydechl obdivné citoslovce a zhluboka nadechl čerstvého ozónu. Jda přírodou tyká si takový milovník se všemi živými tvory, tu a tam pozdraví statného srna či skotačící veveřici nebo letící babočku bílé C. Leč tito okřídlení či onoženci ze známé příčiny prchají. Jest však kol milovníka přírodních inspirací mnoho usmívajících se nepohyblivých, ba, dá se říci statických přátel. Tu lýkovec jedovatý, vraní oko, durman panenská okurka, ocún mámivý či masožravá rosnatka nepřímo prolomí ticho tišin energetickým výkřikem šťastného botanika. Všude kolem se usmívají a dýší skromní přátelé a člověku netřeba společenského hlaholu hospody "Na růžku", či oblíbené rubriky "Ze společnosti" na PC.

Leč, přec se do duše rostlinopisce vkrádá zprvu nejasná, posléze zřetelně volající touha po příteli, kterýž by též sdílel krásy spanilé Flóry. Vždyť sdílená radost je dvojnásobná radost! Ó, jak šťastní ti, kdož našli spřízněnou duši! Takoví se nemusejí báti bouří života! Když zemdlévá v nich nadšení či umdlévá tělo, tu přítel napne svoje mužné síly a podobna transfúzi přelévá se jeho energie zdarma do žil znaveného druha.

KDE hledati! Kde nalézt takového přítele, jenž sdílí nadšení rostlinopisce, takového, který by sekundoval přírodopyci, živil sebe i jeho latinskými názvy druhů, rodů, rostlinných čeledí, či zajímal se o klínovitý řapík, jež vybíhá vpředu do 4-6 štětín, uprostřed nichž je okrouhle ledvinitá čepel, jejíž břichatě vyduté poloviny jsou podél hlavního žebra k sobě skloněny plus minus v úhlu 90 stupňů a schopné úplného sevření, neb oko po boku s okem porovnával rozšířený vnější konec plodolistů v šišťici borovice!!! Ten, který by odborně oponoval zasvěcenými slovy: "Souhlasím s tebou příteli, leč tvar pestíku této kapradiny je poněkud netypický..." Kdo vypoví a obsáhne radost takového milovníka přírody, jestliže se objeví duše spřízněná, která se takto táže a zajímá se o subspecie rostlin ruderalních či lesostepních! Na takové bytosti, jež plynule přecházejí do odborného jazyka latinského, ba zapomínají jazyka mateřského, jemně dopadá harmonická hudba sfér a ze samého nebe snáší se na tyto duše okvětní lístky andělských asfodelů.

Vpravdě se musím přiznati, že takové štěstí potkalo i mne!

Prvá rostlina, která oslovila mého, takového šťastně nalezeného přítele, byl *Anthriscus sylvestris* (pro méně nadané milovníky květeny): kerblík lesní. Pravda, zpočátku činilo seznání této běžné rostliny mému druhovi jisté potíže, ovšem již po měsíci pravidelného opakování jsem byl pokaždé vítán upřímnými slovy: knedlík lesní. Za další měsíc se ovšem vše dostalo do správných botanických norem

Kerblík lesní (*Anthriscus sylvestris*)

a já se již nemusel před svými akademickými druhy z České botanické společnosti za svého přítele stydět. To jsem ovšem netušil, jaký osud mne čeká...

Každému českému vlastenci jest česká zem nejsvětější hodnotou, za niž by dal svůj poctivě nabytý majetek, ba dokonce i to příslovečné hrdlo... Není tedy se co diviti, že cizáci vzbuzují již od Bílé hory i nadále emocionální pozornost lidu českého a taktéž i rostlinstvo invazní, přicházející k nám s oblibou z daleké Asie. Ano, jeden ze zástupců těchto organických vetřelců nepřímo určil i můj další pohnutý život. Nový druh, který vzbuzoval velkou naději, že bude mým následníkem v botanozpytu, a jehož jsem jmenoval svým prvním asistentem a prozatím mi obracel stránky v Mathiolioho herbáři, první se otázel na jméno nalezené masivní vetřelkyně z Kavkazu.

Křídlatka hrotolistá, řekl jsem zřetelně artikuluje. A znaje rozptylující všestrannost svého druhu, opakoval jsem onen přírodně lyrický název ještě dvakrát, upozorňuje na charakteristické rysy této okolo dvou metrů vysoké byliny a její rozdílnost od macešky rolní. Můj asistent se mne po deseti vteřinách opět zdvořile zeptal na její pojmenování. Znajíce se navzájem, věděl jsem již, že se zde nejedná o nezapný vtip nevyzrálého pubescenta, nýbrž o velmi vážně míněnou otázku. Nu což, vyhověl jsem tedy opět jménem rostliny, rozhovoře se o kursech na posílení chemické stopy v paměťové bance mozku či mimo něj a odkazuje na režiséra Václava Vorlíčka a jeho film Křeček v noční košili. Asi po dvaceti metrech, hle, tatáž rostlina zjevila se znovu, přátelsky na nás kývající dlouhými asijskými stvoly. "Hřídlatka šídlolistá!" pronesl vážně můj druh a nedbaje na můj opravný koeficient, pronesl znovu šťastně: "Šídlatka křídlolistá." Vzav si příklad ze své ženy a z její trpělivosti mučedníka, kdykoli ochořím, opravil jsem druhu ještě třikrát... Po našem botanicky srdečném rozloučení, ještě z dálky na mne vítězně volal: "Již vím! Skřídlatka pětistá!"

Škoda, přeškoda, že již pominula doba poštovních holubů. Jak by se zaradovalo mé botanické srdce, kdyby okřídlený posel přinesl až po několika hodinách na své malé nožce malou ruličku šachoru papírodárného s naléhavým dotazem: Jaké je, proboha živého, jméno rostliny, již jsme spolu viděli tehdy a tehdy, tam a tam, v tolik a tolik hodin?? Bohužel, vynález telefonu v dramaticky krátké době od naší přírodovědné exkurze přerušil tuto romanticky byronovskou odbočku a z druhého konce prozaického drátu se ozval prosebný hlas mého přítele. Je to vážné, pomyslel jsem si, neboť ze svých studií na psychiatrické klinice vím, že hlas člověka v nouzi přechází do vyšších poloh, v tomto případě až do fistule: "Jak se prosím Tě, proboha jmenuje ta kytká?!" Nyní si již můj asistent poznamenal rafinovaně jméno této byliny a spokojeně zavěsil. Již druhý den jsem obdržel zprávu SMS: "Syn mi ztratil papír s názvem té rostliny. Prosím, zašli její jméno!"

Mé exkurze s asistentem do lůna Matky přírody jsou o to cennější, že moje sebevědomí vždy stoupá s každou bylinou, kterou můj pomocník nezná. Přesto se snažím, by se stal mým nástupcem a i on si jednou zvolil svého asistenta. Invazní rostliny podnikají své výpady nikoli pod rouškou temnoty, ale svými semeny či vegetativně a rozmnožují se tudíž geometrickou řadou. Křídlatka, o níž teď opětovně hovořím, se před námi zjevila jakoby naschvál znovu, byť na jiném strategickém postu, a na mého nástupce se opět usmívala již z dálky. Asistent pronesl s přehledem: "Dřítka šípolistá!"

Starý zkušený profesionál mého ražení pozná hned, že "i rostliny mají své dny"... Jako by závějí této byliny proběhl nespokojený záchvěv. Nikoli, nebyl to konejšivě jemný vánek, nýbrž jakýsi křečovitý tik Matky Přírody... Můj druh, též spojen neviditelným poutem s nerosty, minerály, pohořími a studánkami, okamžitě pocítil nevrlý projev Matky a rychle se opraviv pravil: "Dělal jsem si legraci. Nyní vážně: Šišatka sprostolistá..."

Vážená rodino, přátelé, kamarádi! Již druhý měsíc jsem hospitalizován na oddělení psychiatrie, kde se mi dostává velmi dobré péče. Nevím, jak jsem se sem dostal - můj ošetřující lékař mi jen trpělivě opakuje: Přivezl vás sem takový milý člověk, který se představil jako váš asistent. Nechal vám tu takový velký zelený list a mluvil velmi odborně o nějaké invazní rostlině... Žlabatka šišolistá nebo tak ňák..."

František Zima